

Wprowadzenie

Współczesne uwarunkowania funkcjonowania gospodarek i organizacji mają charakter zróżnicowany oraz wielokierunkowy, co oznacza, że zarówno w skali makro jak i mikro oddziałuje na nie wiele czynników wymagających ciągłej identyfikacji. Otoczenie organizacyjne przybiera naturę turbulentną, gdzie wspomniane impulsy podlegają ciągłym zmianom. Zmiany te mają często znaczną amplitudę i pojawiają się w sposób nieoczekiwany, trudno prognozowany. To powoduje, że zarządzający stają przed coraz większymi wyzwaniami związanymi z identyfikacją istoty otaczającej rzeczywistości oraz z przyjęciem odpowiednich strategii i działań dostosowawczych.

Czynniki wpływające zarówno na gospodarkę, jak i na organizacje w niej funkcjonujące, pochodzą z różnych obszarów, według których tradycyjnie zwykle dzieli się otoczenie organizacyjne. Do najważniejszych z tych obszarów zalicza się obszary: społeczny, kulturowy, technologiczny, ekonomiczny oraz prawny. Każdym z nich ma cechy charakterystyczne, które można ująć w sprzyjający zrozumieniu ich istoty sposób. Polega on po pierwsze na identyfikacji stanu faktycznego cechującego dany obszar, co pozwala na lepsze zrozumienie występujących faktycznie uwarunkowań (tzw. diagnoza stanu obecnego). Po drugie istotne jest wskazanie istniejących trendów, które z kolei wskazują na kierunki zmian, jakie mogą wystąpić w przyszłości. W końcu ostatnim etapem jest określenie koniecznych działań, które należy wdrożyć zarówno w gospodarce, jak i w organizacji, aby tym trendom sprostać i dostosować się do nich, a nawet je wyprzedzić i kreować własne, o ile jest to możliwe.

W prezentowanej monografii szczegółowej analizie poddano obszar ekonomiczny oraz prawny. W obszarze ekonomicznym przyjęto za dominującą perspektywę zarządzania organizacjami (w tym całą gospodarką). Taki wybór podyktowany był przede wszystkim faktem, że oba te źródła uwarunkowań funkcjonowania organizacji należą do najważniejszych i wywierają istotny wpływ na podejmowane przez zarządzających decyzje. Zatem ich zrozumienie i określenie panujących kierunków rozwojowych może skutkować wskazaniem kluczowych i koniecznych

zmian organizacyjnych, które staną się wyzwaniem w najbliższej przyszłości. Pozwoli to menedżerom zarówno organizacji publicznych, jak i prywatnych na zaplanowanie oraz wdrożenie stosownych działań dostosowawczych.

Ponadto oba te obszary wpisują się w przedmiot zainteresowania pracowników Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, których przedstawiciele są autorami poszczególnych rozdziałów niniejszego opracowania.

Postawiono również cele organizacyjne i naukowe monografii. Celem organizacyjnym jest integracja środowiska ekonomistów oraz prawników WPiA, UAM oraz synergia ich wiedzy, doświadczeń i umiejętności wykorzystana dla realizacji poniższych celów naukowych:

1. Diagnoza stanu obecnego gospodarki i organizacji w aspekcie prawnym lub zarządczym.
2. Wskazanie prawnych lub zarządczych trendów rozwojowych gospodarki i organizacji.
3. Identyfikacja obszarów oraz działań zmierzających do usprawnienia funkcjonowania gospodarki i organizacji w aspekcie regulacji prawnych oraz mechanizmów zarządczych.

Jak wskazano wcześniej, także w powyższych celach znalazły się dwa aspekty: prawny oraz zarządczy. Ten pierwszy wychodzi naprzeciw zainteresowaniom badaczy z obszaru prawa, ten drugi dotyczy ekonomistów i specjalistów w dziedzinie zarządzania. Przyjęto założenie, że zakresy te mogą być łączone przez autorów w jednym podrozdziale albo traktowane rozłącznie, oraz że każdy z autorów powinien zrealizować wszystkie trzy cele naukowe w swoim tekście.

W ten sposób wskazano różne płaszczyzny diagnozy stanu gospodarki oraz organizacji, dokonano analizy trendów rozwojowych w tych obszarach, a także określono wytyczne dotyczące kierunków zmian. Jest to cenna wiedza, łącząca środowisko prawnicze oraz ekonomiczne Wydziału Prawa i Administracji UAM w obszarze gospodarczo-zarządczym i jestem przekonany, że będzie to dla Państwa ciekawa i przydatna publikacja, dostarczająca nie tylko nowej wiedzy, ale także inspiracji dla podjęcia nowych kierunków w badaniach naukowych.

Prof. UAM dr hab. Michał Flieger